POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVOM

FOTO REVIJA

MJESEČNIK ZA SVE GRANE FOTOGRAFIJE

U PARKU — Dr. Branko Kojić — Leica, Elmar 5 cm, f/9 1/40" Zagreb

CIJENA DIN 6.—

ZAGREB • SEPTEMBAR 1940 • BROJ 9 • GODINA IX

27091

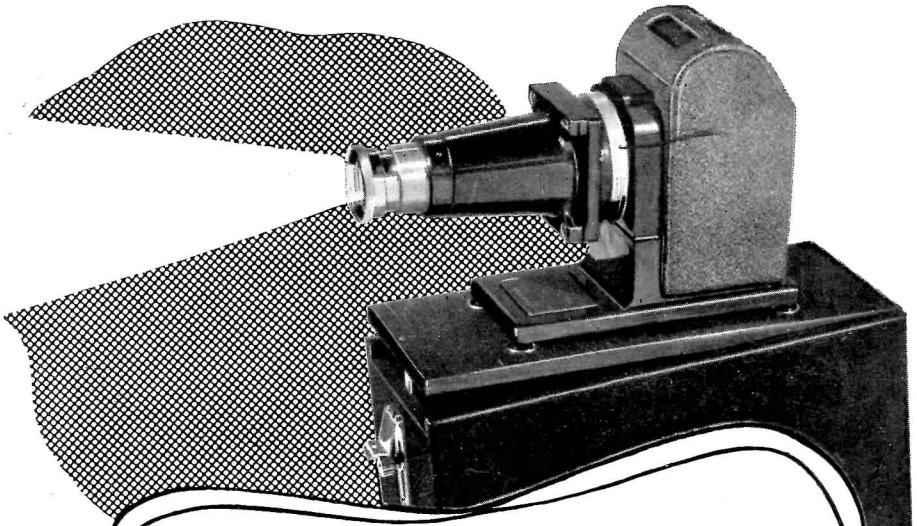

Više veselja sa fotografijama u boji

posreduju Vam ta dvojica:

KINE EXAKTA snima i najskrivenije razlike boja a vi to prosuđujete na velikoj zrcalnoj slici ove jednooke kamere.

SIMPLEX-DIASKOP pokazat će Vam ove snimke uveličane i blistajuće u projekciji!

Zatražite besplatne prospekte o tome!

Ihagee
KAMERAWERK
STEENBERGEN&Co

DRESDEN-Striesen 558

Zastupstvo za Jugoslaviju: BARTA i DRUG, Novi Sad, Kr. Petra I. br. 30

Kod dopisivanja sa oglašivačima spomenite Foto Reviju

Leitz projektori za mali format

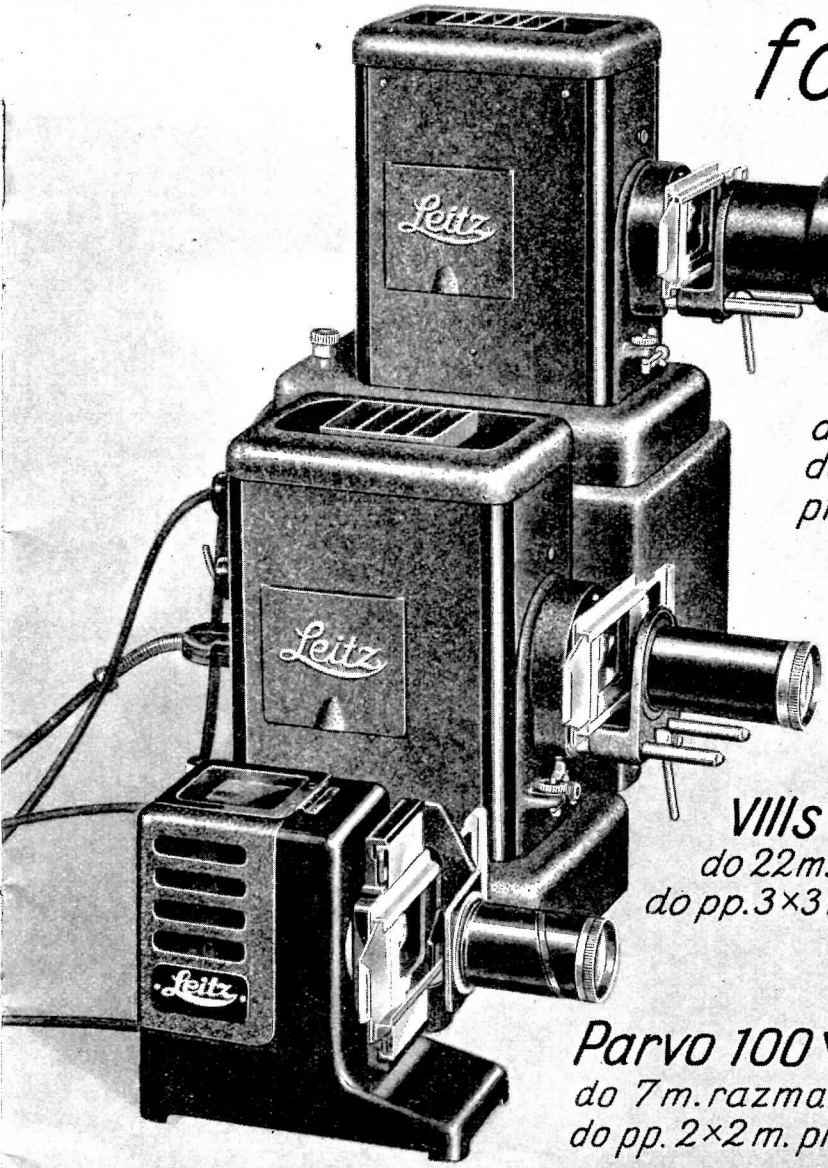

VIIIs 750 W.
do 40 m. razmaka
do pp. 5×5 m.
projicirane slike

VIIIs 375 W. 250 W.
do 22 m. razmaka
do pp. 3×3 m. projicirane slike

Parvo 100 W.
do 7 m. razmaka
do pp. 2×2 m. projicirane slike

ERNST LEITZ · WETZLAR

Vaše Color snimke projicirati ćete najljepše

sa

Agfa

KARATOR I.

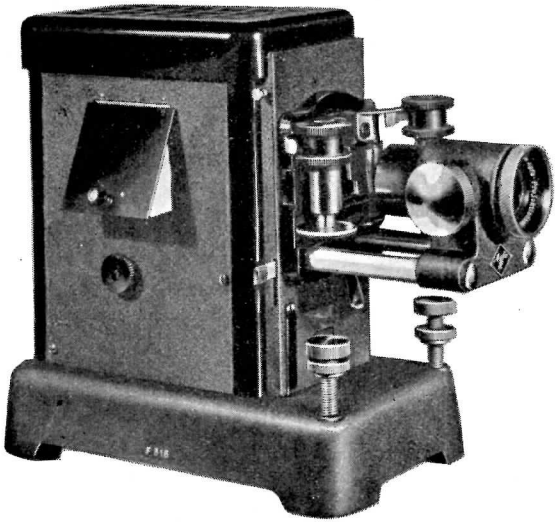

Tražite opširne prospekte kod Vašeg fototrgovca

Kod dopisivanja sa oglašivačima spomenite Foto Reviju

Foto Revija

MJESEČNIK ZA SVE GRANE FOTOGRAFIJE

SLUŽBENO GLASILO FOTOKLUBOVA DARUVAR, OSIJEK I VRŠAC; JUGOSLOV. UDRUŽENJA ZA FOTOGRAFIJU I KINEMATOGRAFIJU BEOGRAD; FOTOSEKCIJA H. P. D. IVANEC, SUŠAK I ZAGREB; FOTOSEKCIJA S. P. D. BEOGRAD I KRAGUJEVAC; FOTOSEKCIJE BOB KLUBA VALJEVO; FOTOSEKCIJE TOURING KLUBA MARIBOR; FOTOSEKCIJE D. P. SKOPLJE; ZVEZE SLOVENSKIH FOTOAMATERSKIH DRUŠTEV (ZSFAD) IN V NJEJ VČLANJENIH FOTOKLUBOV IN FOTOSEKCIJ S. P. D.

Pretplata za ½ god. Din 30·—, za 1 godinu Din 60·—. Dopisi kojima ne prileži marka za odgovor ne rješavaju se. Adresa naklade: Radna zajednica Foto Revija, Zagreb, Dalmatinska ulica 6.

GOD. IX **SEPTEMBAR 1940** **BROJ 9**

Povećavanje

Najljepši dio fotografske tehnike je povećavanje. Tim postupkom možemo iz negativa, koji je premalen da bi nam dao u kontaktu odgovarajuću veličinu slike za posmatranje, načiniti veliku sliku, čije gledanje ne umara, već zbog svoje veličine djeluje prirodno našem oku. Trebamo se samo sjetiti, da gledamo sitne predmete bez naprezanja oči iz udaljenosti od 25—30 cm, a ako je predmet veoma malen, ili ako želimo detalje na istom točnije razlučiti, moramo naše oko tom predmetu još više približiti ili se moramo poslužiti povećalnim staklom (lupe). U prvom slučaju osjetit ćemo umor oka, u potonjem bit ćemo ugodno iznenadjeni plastikom, koja se posredstvom lupe pojavljuje. Iz toga proizlazi, da je bio predmet premalenih dimenzija da bi se mogao iz normalne udaljenosti 25—30 cm posmatrati. Taj isti slučaj dešava nam se danomice kod gledanja naših slika, dobivenih kopiranjem. Ako naš negativ veličine 6×9 (6½×9), snimljen sa objektivom žarišta 10½ cm, povećano cca 3× linearno, t. j. na format 18×24 cm, povećali smo time i žarište od 10½ cm na 31½ cm, što bi odgovaralo odstojanju oka — slike kod gledanja iste. Iz tog primjera ukazuje nam se jedan od razloga zašto trebamo naše slike povećati. Drugi je razlog, da ćemo isječkom izlučiti sve nepotrebno što se nalazi na negativu te povećati samo onaj dio koji je važan za sliku kao takovu. Čim povećamo na format veći od 18×24 cm, tim će biti i odstajanje izmedju oka i slike veće, jer ćemo moći samo iz veće udaljenosti zahvatiti čitavu sliku jednim pogledom. Kako je dakle udaljenost u tom slučaju veća, to će se automatski sa povećanjem ove udaljenosti gubiti detalji na slici. Mi dakle ne ćemo primjećivati ni strukturu zrna, koje se kod progresivnog povećavanja uveličava, niti raspršenja oštrih crta, koje budu sve šire, dakle i neoštrije, jer ćemo morati kod sve većeg formata iz sve veće udaljenosti gledati sliku.

Za povećavanje slika potreban nam je aparat za povećavanje. Tih imade sada veoma mnogo na tržištu od jeftinih do veoma skupih. U novije vrijeme upotrebljavaju se oni sa polukondenzorom (1 leća) i opalnom žaruljom sa punim uspjehom, jer dadu normalno modulirane slike. Osim toga ti aparati nisu ovisni o optičkom odnosu

izmedju izvora svijetla (žarulja), kondenzora, negativa i projekcione plohe te kod njih otpada kod mijenjanja veličine povećanja mijenjanje odstojanja žarulja — kondenzora. Osim toga mogu se po volji mijenjati objektivi sa različitim žarištima za razliku od aparata sa kondenzorom, čije žarište mora da suglaša sa žarištem objektiva za povećanje. Pored ovih nedaća, koje prave i iskusnom amateru dosta poteškoća, dolazi kod jače pokrivenih negativa do tzv. Callier-efekta i reproduciranja svih nečistoća negativa kao ogrebotina, otisaka prstiju, telegrafskih žica i sl. Callier-efekt bi se praktički rastumačio tako, da bude za pocrnjenje svijetlih dijelova negativa (sjene) osvjetljenje papira za povećanje već dovršeno, dok bi manje prozirni dijelovi (nebo, oblaci) trebali još dodatno osvjetljenje. Rezultat je taj, da dobijemo neizgradjena, odn. premalo osvjetljena svjetla, i povećanje izgleda pretvrdo. Sve ove nedaće otklonit ćemo ako upotrebljavamo aparat za povećavanje sa opalnom žaruljom i polukondenzorom. Kao kod aparata za snimanje moramo i kod aparata za povećavanje postupati sa objektivom i kondenzorom sa puno pažnje. Kondenzor i objektiv brišemo sa dobro ispranom krpicom koja ne grebe (stari rupčić), a nikako sa jelenjom kožom, koja bi za kratko vrijeme izgrebla finu polituru tih leća.

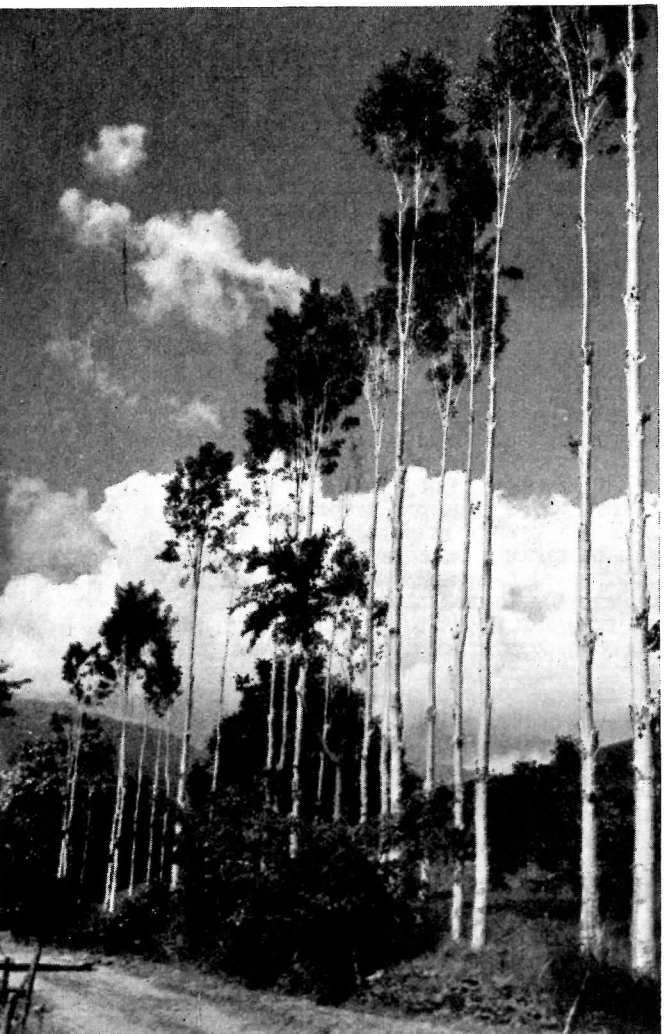

STRAŽA KRAJ PUTA
L. Maslić, Bitolj, Pupila, Xenar 3,5

Kod povećavanja trebamo rasvjetu, kod koje ćemo moći dobro vidjeti, a koja ne će štetno djelovati na bromosrebrni papir. Svjetlocrvena ili tamnonarandžasta rasvjeta nije podesna, jer vara u pogledu gradacije i kontrasta kod razvijanja. Najbolja je žuto-zelena rasvjeta, kod koje ćemo vidjeti posve ispravno. Na odstojanje ove rasvjete od zdjelica za razvijanje odn. aparata za povećavanje treba naročito pripaziti i to iz razloga toga, kako nam papir ne bi dobio nepoželjnu sivu mrenu. Kako traje razvijanje papira za povećavanje u prosjeku 2—3 minute, načinit ćemo pokus na slijedeći način: uzet ćemo komadić papira te ćemo ga položiti na mjesto, gdje inače razvijamo. Polovicu tog papira pokrit ćemo crnim papirom. Nakon 3 minute, za koje vrijeme je žuto-zelena rasvjeta djelovala na papir, razvijat ćemo ga kroz 3 minute u potpunoj tami i onda fiksirati. Ako se pokazuje na jednom dijelu pokusnog papira manje ili veće pocrnjenje (siva mrena) znači da je rasvjeta smještena preblizu te ćemo ju stoga smjestiti podalje. U prostoriji, gdje povećavamo, nije neophodno potrebna tekuća voda, jer za pranje isfiksiranih slika nije potrebna tamna komora. Ali su nam potrebne: zdjelica za razvijanje, zdjelica za fiksiranje i zdjelica za medjukupku (vodu) izmedju razvijanja i fiksiranja te termometar, menzura, štipaljka za držanje papira, škare, olovka i sat. Termometar trebamo za kontrolu razvijača (16—18°), škare za rezanje pokusnih papirića, olovku za event. bilješke i sat za kontrolu duljine osvjetljenja i razvijanja.

Kod povećavanja trebamo bromosrebrni papir. Ovi se papiri izradjuju u svim formatima, gradacijama (mekano, normalno, tvrdo, veoma tvrdo) i površinama (sjajni, polusjajni, mat, rojal, zrnati itd.). Općenito važi pravilo, da traži negativ normalne gradacije normalan papir, tvrd negativ mekan, a mekan ili mlohav negativ tvrd papir. Ove gradacije fotografskih papira možemo još potencirati ako upotrebljavamo uz normalan razvijač i razvijač, koji radi ili mekano ili veoma tvrdo. Na taj način data nam je u ruke mogućnost da pojačamo tvrdim razvijačem tvrdi papir još za ½ stupnja i obratno mekani uz upotrebu mekanog razvijača. Osim toga možemo još više ispravljati gradacije papira srednje svijetlim žutim ili svijetlo modrim filtrima. Ako metnemo na objektiv aparata za povećavanje žuti filter i krozanj povećavamo bit će nam slika kontrastnija (tvrda), dok će modri filtar sliku učiniti mekanijom. Naravno, da treba papir radi filtra dulje osvjetliti nego bez njega.

Drugo općenito pravilo odnosi se na površinu fotografskih papira: kod malenih formata neka se uzima papir sjajne površine, kod većih papir grublje ili najgrublje površine. Uzrok je tome taj, da se malena slika gleda iz veće blizine nego velika, kod koje detalji i onako ne trebaju da dodju do izražaja te je čak za cjelinu slike povoljnije ako površina iste ne bude posve glatka.

Kod povećavanja glava (portreta i sl.) mogu se ublažiti kontrasti ili nečistoće, ako se na objektiv aparata metne mekocrtač. Djelovanje mekocrtača kod povećavanja ima protivni efekat nego je to slučaj kod snimanja. Kod snimanja naime prouzrokuje mekocrtač prijelaz svijetlih dijelova motiva (svijetla) u tamnije dijelove (sjene), tako da budu sjene, koje graniče na svjetla, nešto svijetlije, jer dobivaju raspršeno (difuzno) svijetlo. To isto je slučaj i kod povećavanja, samo da je rezultat obrnut: svijetli dijelovi negativa (sada su to sjene!) prelaze u tamnije dijelove (svijetla!). Ako pustimo, da mekocrtač djeluje za čitavo vrijeme ekspozicije na fotografski papir, onda ne će biti n. pr. telefonska žica, snimljena spram neba, tanka i oštra, već će ona izgledati kao da je deblja i neoštra! Stoga se preporuča, da se mekocrtač ostavi najviše ½ vremena ekspozicije

na objektivu, a druga polovina ekspozicije imade da uslijedi bez istog; onda djelovanje ne će biti toliko neprirodno, već će se postići naročiti efekti. Više puta trebat će pribjeći papiru tvrdje gradacije, jer mekocrtač kontraste ublažuje.

Ispočetka, dok se potpuno ne vlada tehnikom povećavanja, neka se upotrebljava stari prokušani metol-hidrohinonski razvijač. Za taj razvijač postoji više recepata, od kojih nekoji rade polagano, drugi brže, već prema sastavu i razredjenjem sa vodom. Pošto se sastavljeni gotovi razvijači obično dugo ne drže, i pošto nije ekonomično imati više vrsti razvijača, treba pojedine dijelove otopljenih kemikalija istom prije povećavanja pomiješati, da se dobije razvijač sa kojim se želi raditi (normalan, mekan ili kontrastan). Stoga ćemo si prirediti u tri tamne boce po ½ litre i u jednu od 100 ccm slijedeće otopine:

M	H
10 g metola	70 g sulfita krist.
70 g sulfita krist.	10 g hidrohinona
vode do 500 ccm sadržine	vode do 500 ccm sadržine

P	B
100 g potaše	5 g bromkalija
vode do 500 ccm sadržine	vode do 100 ccm sadržine

Umjesto potaše može se uzeti 200 g sode krist. Za otapanje uzimamo prekuhanu vodu, koju smo odlili od taloga (vapno). Temperatura vode kod otapanja neka ne prelazi 40° C. Zatim filtriramo čistom krpicom od platna. Potašu treba kod otapanja u manjim količinama dodavati vodi uz miješanje staklenim štapićem. Ove se otopine dugo drže. Kod sastava razvijača upotrebit ćemo slijedeću tabelu, koja će nam dati razvijače različitih gradacija i boje pokrivanja za 1 litru gotovog razvijača. Za ½ litre treba uzeti polovinu. Mjere su označene u ccm. Iz pojedinih boca uzet ćemo dakle:

Gradacija:	mekana		normalna		tvrda
M	400	300	150	100	—
H	—	100	250	350	500
P	100	150	150	120	80
B	10	10	10	20	30
voda	490	440	440	410	390
ton:	modrikasti		crni	nešto smedji	

Kako vidimo, možemo iz temeljnih otopina metola, hidrohinona, potaše i bromkalija načiniti niz razvijača, koji se kako u gradaciji tako i u boji pokrivanja razlikuju medju sobom.

Osvijetljenje bromosrebrnog papira treba ustanoviti pokusnim manjim papirićima. Onaj tko kod tih pokusnih papira štedi, štetovat će kasnije time, da će morati neuspjelo povećanje baciti. Stoga treba imati odvažnosti, da se odmah, čim se otvori omot sa 10 araka papira, 2 arka razrežu i to 1 arak na 4 dijela, a drugi na 8. Imat ćemo dakle dovoljno pokusnih papirića. Nije to rasipnost, već štednja, jer ćemo istom na temelju razvijenog pokusnog papira, makar i ponovnog, pristupiti povećavanju cijelog formata. Za pokus izabrat ćemo onaj dio negativa, koji će imati svijetla i tamna mjesta. Razvijat ćemo pokusni papir isto tako dugo kao što ćemo kasnije razviti

NJUNO VESELJE

Marenčič Janez, Kranj — Reflex-Korelle 6×6 cm, Xenur 2.8/7.5 cm, Zaslon 5,6, 1/100", svetla rumenica, Duto I.

cijeli arak. Razvijanje neka ne bude kraće od 2 minute a ne dulje od 3. Kasnije, kada će nam bit povećavanje — da se tako izrazim — u malom prstu, otstupit ćemo u izvjesnim slučajevima od tog pravila. Izmedju razvijača i fiksirne kupke upotrebit ćemo medjukupku od 5% kalijeva metabisulfita. U ovoj otopini zaustavi se odmah razvijanje, a osim toga ne ćemo prenijeti u fiksirnu kupku dijelove razvijača, koji bi nam fiksirnu otopinu prebrzo pokvarili. Fiksirnu kupku priredimo si iz:

150 g fiksirne soli
15 g kalijeva metabisulfita

vode do 1 l ukupne sadržine.

Fiksiranje traje u svježoj kupci 10 minuta, dok će kasnije narasti na 15 minuta. Za vrijeme fiksiranja treba pripaziti da budu papiri, sada već slike, uvijek ispod površine. Stoga je najbolje, da se slike okrenu prema dolje. Bezuvjetno treba pripaziti na to, da se slike ne lijepe. Stoga treba barem svakih ½ minuta slike premiješati, ili premjestiti uvijek donju sliku gore. U jednoj litri fiksirne otopine može se fiksirati bez bojazni, da bi se slike kasnije kvarile, 200 dopisnica ili 100 papira 13/18 ili 50 papira 18/24 itd.

Razvijeni pokusni papir prenijet ćemo preko kisele medjukupke u kiseli fiksir, gdje će biti dovoljno, da ga fiksiramo 1 minutu. Zatim

ćemo ga iznijeti na svijetlo da ga možemo bolje prosuditi. Sada ćemo vidjeti, da li je bila ekspozicija ispravna, odnosno da li smo izabrali ispravnu gradaciju papira i razvijača. Prema tome pravit ćemo još jedan pokus ili ćemo odmah pristupiti povećavanju cijeloga arka. Prije toga ćemo si ali prste oprati, da ne bismo primili sa fiksirom zaprljanim rukama papir. To bi imalo za posljedicu nerazvijanje dotičnog dijela papira. Najbolje je, papir uopće ne primati po sloju, već samo noktima na uglovima, ili još bolje, prenašati ga ležećeg sa stražnje strane na dlanovima. Ustanovljenog vremena prema pokusu držat ćemo se striktno, kao i gore opisanog načina fiksiranja. U kiseloj medjukupki zadržat ćemo sliku 5—10 sekunda. Nakon fiksiranja (10—15 minuta) prenijet ćemo sliku u 5% otopinu sode. U toj kupki njihat ćemo sliku 5—10 sekunda. Svrha je ove kupke, da će biti konačno pranje u vodi lakše i brže. Pranje slika neka uslijedi u tekućoj vodi barem kroz 20 minuta ako smo prije toga upotrijebili kupanje u otopini sode, inače ½ sata. Ako nemamo tekuće vode, onda možemo slike prati kroz 1 sat u zdjelicama tako, da mijenjamo svakih 5 minuta vodu. Još bolji je dubok lonac, u kojem će slike plivati uzdužno ako na jednu stranu istih pričvrstimo štipaljke od plutovine. Od donjeg ruba slike do dna neka bude barem 5 cm, tako da se fiksir, koji je teži od vode, legne na dno posude. Štipaljke treba nakon ½ sata premjestiti, da bude i od dijelova, koje su štipaljke pokrile, otstranjen fiksir.

Nakon pranja objesimo slike, sa kojih smo predhodno odstranili vodu pomoću spužve, filtrirnog papira ili bugačice, koja ne pušta vlakna, kvačicama na vrpcu, koju smo povukli od jednog ugla prostorije do drugog. Ako slike položimo na papir, da se tamo osuše, ne će biti ravne, jer će se rubovi prije osušiti nego sredina. Kada je slika suha, stavit ćemo ju odmah izmedju novinskog papira te otežati kojom knjigom. Drugog dana bit će slika posve ravna.

Kod većih formata pravi poteškoću uronjenje slike u razvijač, naročito ako se s istim štedi. Stoga neka se zdjelica na jednoj strani digne, da bude razvijač u protivnoj strani, papir uloži u zdjelicu i ista odmah pusti u vodoravan položaj. Time će razvijač u jednom potezu preći preko cijelog papira i ne će nastati kasnije omedjeni prostori na gotovoj slici, koja bi bila time pokvarena. Drugi je način da se iz čaše od 0,3 ili 0,5 litre izlije razvijač preko papira u zdjelici u jednom potezu. Treći i konačni način je taj, da se papir najprije namoči stanoviti broj sekunda u čistoj vodi i onda prenese u razvijač. Ako se tako radi, onda treba i pokusni papir isto tako dugo namočiti u vodi.

Na kraju trebam napomenuti još to, da se mora i kod povećavanja u svim kupkama papir njihati, kako bi mogle otopine jednakomjerno djelovati na emulziju.

Ljubo Vidmajer

Fotografija otroka*)

Da je fotografija otroka ena najtežavnejših pa zato tudi ena najzanimivejših in najhvaležnejših panog naše grafike, to smo že čuli. Prav tako smo mogli že opaziti, da je to panoga, ki se je loti raje začetnik, kakor pa že izkušen fotograf. Jasno je tudi, da začetnik ne bo imel onega uspeha, ki bi ga prisodili majstoru. Da je prav zato fotografija otroka, zlasti v njegovem najprirodnejšem okolju v zvezi z materjo postala, skoro bi rekel banalna in manj zanimiva,

*) Snimanje djece

Slika desno: „MUŠKETIR" MITIĆ. Lj. Vidmajer, Zagreb, Leica, Elmar 9 cm, f/8, 1/1000". Reporterski razvijač Isopan F

nam leži na dlani; in da končno prav zato vidimo tako bore malo dobrih otroških slik. Čudimo se temu, ko vemo, da se porabi morda največji procent fotografskega materijala ravno v krogu familijarne fotografije, kjer igra glavno vlogo vedno najmlajši. In vprav kopica nevrednih rezultatov fotografirajoče mase je kriva, da nam je postal motiv otroka in matere radi večnega ponavljanja tuj in neprivlačen, ker je »že itak dovolj, če ne preveč obdelan«. Kdor fotografijo otroka vzame z lahke strani — in to je premnogokrat slučaj — ta gotovo ne bo uspel. Treba je podati torej nekaj, kar je več ko povprečen poizkus, ki je diskreditiral to panogo. Če to »nekaj več« tiči v tehnični izdelavi, koncepciji in kompoziciji slike ji bo to moglo dati večjo vrednost. Vrednost slike pa bo dosegla gotovo najvišjo stopnjo, če se bo tem oblikovnim elementom pridružil še idejni element: življenje, prirodnost in glavno — vsebina. Dobra slika ne bo zbudila v opazovalcu najprvo umetnostnega kritika in esteta, temveč človeka, ki ima srce in zna z njim čutiti. Ne bodo ga zanimale najrazličnejše tehnične podrobnosti in slikovne komponente, ampak bo gledal celoto in, če je slika zares velika stvaritev, bo gledal in molčal. Niti hvale ne bo izrekel, tako ga bo doživetje zajelo. Gotovo pa je seveda, da opazovalec, ki nima smisla za otroka ne bo mogel tega doživeti. Če neki kritik pred veliko stvaritvijo že prvi trenutek presoja kompozicijo, razmestitev tonov in luči, pa magari v pozitivnem smislu, pri tem pa prezre idejno vrednost slike, je s tem že povedal, da je zanič ali slika, ali pa on sam (kot kritik, namreč). Vsi manj bivstveni slikovni elementi se morajo podrediti odločilnejši vsebini slike. Tehnična dovršenost ne more rešiti brezidejne slike, dočim more podoba, ki očituje globoko vez otroka in matere pogrešiti neko tehnično popolnost in prenesti tudi kakšen nedostatek.

Če smo bili do sedaj vajeni čakati na pobudo, ki nam jo je posredoval šele motiv, ki smo ga slučajno našli, poskusimo v bodoče pobud iskati v nas samih in na podlagi njih komponirati naš bodoči motiv. Z drugimi besedami, poskusimo premišljeno in načrtno ustvarjati. Otrok sam nam bo v našem primeru kažipot in pomočnik. Za vsakim gibom in kretnjo nam bo vzbudil nešteto misli in idej, ki jih moramo le izpopolnjevati in jim dati formo. In le glejmo, da bodo slike vsebovale vedno nekaj, kar bo gledalcu govorilo in tolmačilo našo idejo, da bo tolmačilo zakaj je naša slika naša, kos »nas«. Naj bo slika most med nami in gledalcem; most, kakor sta pesem in skladba vez med poslušalcem i umetnikom. Torej, vsebina! Ne skušaj pa té nadomestiti s cenenim naslovom. Če slika ne izpolni tega, kar obeta naslov, to ni podoba. Govoril bi najraje le onim, ki ustvarjajo po določenem načrtu, kajti samo iskati in poskušati se pravi čakati na milost sreče in naključja. Kdor pa gradi svojo idejo v duhu in jo, ko dozri realizira, pa dela po svojem načrtu, ustvarja. Če naj slika otroka interpretira umetnikova čustva tudi gledalcu se s tem že presumirajo lastnosti, ki jih mora imeti umetnik: biti mora poleg dobrega fotografa tudi še psiholog. Najti mora namreč duhovno vez z malim modelom. Vživeti se v mišljenje in čutenje otroka, se z njim pomeniti kot da je njegov vrstnik in se z njim igrati je za marsikoga

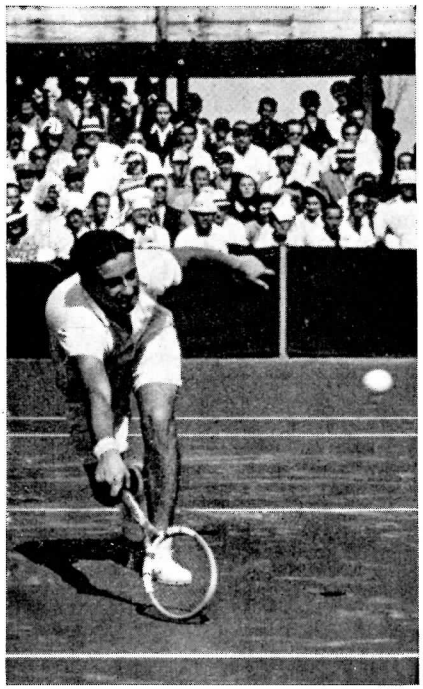

kaj težaven poskus. Osvojiti si njegovo dušo in naklonjenost pomeni že pol uspeha. Bral sem nekje, da je boljši otroški fotograf oni, ki se zna z otrokom lepše igrati.

Razumljivo je, naj bo miljé, v katerem slikamo otroka čim bolj njegov. Zato se mi ne zdi ravno primerno siliti otroka v zaprt prostor, ki je mogoče razsvetljen še z umetno lučjo. Ostra luč žarnic, da ne govorim o vseh ostalih mogočih napravah, je otroku nekaj tujega, ki mu povzroča le strah. Njegov svet so sončne livade, gozdovi in tudi zanemarjena dvorišča. Tam živi svoje brezskrbno življenje v družbi čuvarice matere in sovrstnikov. Otrok v spanju, joku, igri, šoli, jelu in veselju — to je njegovo življenje: to fotografiraj! Izogibaj pa se pri tem ostarelih poz in manir, skušaj pa pokazati otrokovo dušo na nov in svoj način. Ne vsiljuj mu svoje volje, ampak ga pusti naj živi, kakor sam hoče! Zapomni si to: slika mora živeti! Ustvarjena mora biti s srcem, da bo mogla govoriti srcem. Miljé, v katerem živi otrok more močno vplivati na vrednost slike. Ne mislim pri tem le na rodbinsko okolico, ampak tudi na socijalne in krajevne okoliščine. Res je, da je v prvih letih življenje otroka zvezano najtesnejše z roditelji. Vsak se veseli otrokovega prvega joka, koraka in besede. Z doraščenjem pa slede novi véliki dogodki, zvezani z raznovrstnimi igrami in vragolijami, s šolo, religijo in narodnimi običaji. Vse to je vredno fotografove pozornosti.

Gotovo je že vsak od vas videl umetnino, bodisi kip ali slikarijo, ki je na vaš estetski čut uplivala vse preje ko ugodno, pa vendar z globokim vtisom. Videli ste razmesarjena trupla vojakov — morda ste videli podobo, iz katere je žarela beda. Da morejo torej človekove zablode in socijalna nesoglasja stopiti na mesto »lepega in srečnega« ter služiti kot zanimiva snov umetniku, ste videli. Tudi materina sreča ni vedno nekaj sladkega in lepega. Videl sem mater z otrokom, ki se je zadovoljno poigraval z zamazanimi cunjami, v katere ga je ovijala shirana mati. In iz oči so ji tekle solze.

Predno podam par snemalno-tehničnih navodil, naj ločim dve metodi slikanja otrok. Mislim pri tem delo, katerega cilj je posamezna slika in serijsko fotografijo, ki mora biti niz motivično in vsebinsko povezanih slik, predstavljajočih dogodek ali epizodo iz življenja fotografiranega otroka. Šel bi preko obsega tega članka, če bi začenjal s popisovanjem te panoge.

Najidealnejši tip kamere za snemanje otroških slik je vsekakor maloslikovna kamera ali pa zrcalna kamera z srednjedolgo goriščnico (6—10 cm). S pomočjo zrcala je najlažje kontrolirati takó ostrino kakor tudi izrez in kompozicijo. Kot ozadje naj bo enakomerno osvetljena ploskev brez drobnih detajlov. Da ne bo ozadje lepilo na modelu, naj ostane neostro. Priporočljivo je snemati iz večje razdalje, posebno pri živahnem modelu, ki kaj pogosto menja svoj prostor. Na ta način je zasigurana boljša ostrina v globino in so onemogočena eventuelna zarisanja. Da morajo biti osvetlive čim krajše, je jasno. Glede razsvetljave sem že omenil, da ni toliko primerna umetna luč, kakor naravna dnevna luč — sonce. Nikar pa ne siliti otroka na sonce, ker bi s tem dosegli baš nasproten rezultat. Sicer pa je tudi jok lep motiv. Luč naj ne bo prejaka, ker bi sicer povzročala temne in trde sence. Nekoliko jih je možno omiliti že z izbiro snemalnega kraja. Bel zid, kamen, tlak ali bel robec, ki reflektira nekoliko luči v senčni del modela že zadostuje. V zadnjih letih pa se vedno pogosteje čuje o razsvetljevanju senc z umetno bliskovno lučjo, ki daje največ možnosti modificiranja efektov. Usmerjena naj bo luč poševno od spredaj, ali pa nekoliko od zadaj (z ozirom na model), vendar le v slučaju, da niso sence premočne. Taka razsvetljava

„NA DOPUSTU" *Snimak sa EXAKTOM*

pride do izraza zlasti pri belooblečenih otrokih in onih z svetlimi lasmi. Posebno pa efekt te luči potencira uporaba mehkorisca, ki povzroči očesu prijetno razlivanje najsvetlejših tonov. Mehkorisec ima tudi lastnost, da omili prejake kontraste, in razčisti sence in, da sliki da nekak prijeten sončen izraz, kar je seveda v skladu z mlado in veselo otrokovo naturo. Pripomnil bi tudi, da je sliko usmeriti bolj na svetle tone (high-key), ki pravilneje podajajo vedrino otrokovega obraza. Izključene so najrazličnejše pri odraslem človeku zelo uporabne efektne razsvetljave.

Kot najboljše negativno tvorivo se je izkazalo dobro ortopanhromatično tvorivo, ki ni preveč občutljivo za rdečo barvo. V zvezi s pravilno uporabo filtrov omogoča podajanje najnežnejših barvnih odtenkov. Pri uporabi filtra je paziti, da se potvori barvna vrednost za sliko nebistvenih delov, (okolice in obleke) ne pa barvno in tonsko važnih značilnosti modela samega (ton oči, las, kože itd.). Svetlomodrih oči nikakor ne smemo filtrirati premočno z rumenico, ker bi sicer iste izpadle pretemno. Svetle lase na modrem ozadju (nebo) pa zopet moramo filtrirati primeroma močno, da njih beline in luči ločimo od relativno temnega neba (ki bi brez filtra bilo brez tona). Na splošno moremo reči, da je uporabljati pan-tvorivo brez ali z svetlim rumenim ali rumenozelenim filtrom, dočim zahteva ortotvorivo uporabo močnejših rumenic. Rdeč filter v našem slučaju sploh ne pride v poštev, razen če ne gre za posebne efekte (samo v zvezi s pan-tvorivom). Prav tako ne bomo rabili modrega filtra, ki se redko uporablja pri umetni luči. **Janez Marenčič**

Svjetlosni refleksi kod snimaka proti svijetla

Prva i najpoznatija poteškoća kod snimanja proti svijetla jeste stvaranje neobično velikih razlika u pocrnjenju sloja negativâ, što veoma otešćava njihovu ispravnu upotrebu. O prebrodjenju ovih poteškoća bilo je već dosta pisano, tako da nije nikako teško naći ispravan put. Manje poznati — te zapravo zato opasniji — jesu refleksi, koji se kod ovih snimaka pojavljuju. Mogu se pojaviti na dva načina: Ili je cijeli negativ kao velom prevućen (raspršeno refleksno svijetlo) ili se na negativu pojave kao tamne mrlje i pruge, postanak kojih si neznamo uvijek dobro rastumačiti (usmjereno refleksno svijetlo). Obje vrsti refleksa imadu isti uzrok: predpostavimo, da nišanimo aparat na pejsaž, kod čega sunce ne bi doduše bilo izravno u slikovnom polju, ali ne bi ipak stajalo previše po strani od tog polja. Mogli bi misliti, da nema nikakvog uzroka za postanak refleksa — jer nemamo svjetlosnog izvora, u našem slučaju sunce, izravno u slikovnom polju. Ono nije doduše izravno u slici, ali svjetlosne zrake ipak padaju na čeonu leću objektiva, pa i ako one ne sudjeluju kod izgradnje slike, ne možemo spriječiti, da ove zrake, koje padaju na objektiv sa strane, ne bi ušle u njegovu unutrašnost, a sada se lome na razne načine i odrazuju od ploha površina izmedju stakla leće i zračnog prostora. Kod toga kreču se ove zrake na nekontroliran način amo i tamo. Jedan dio istih izadje opet kroz opetovano lomljenje i odraz iz objektiva van, ali nekoje dospiju čak u unutrašnjost aparata! A onda su moguća dva slučaja: ili ovaj »skitajući se skup svjetlosnih zraka« padne negdje na unutrašnju stranu kutije i time se njegovo djelovanje pojavi na isti način, kao kada bi unutrašnjost aparata rasvijetlili slabom lampom. Rezultat je dakako isti: cijeli negativ prevučen je sivim velom, koje je nastalo djelovanjem raspršenog odraženog svijetla, koje je dospjelo u unu-

trašnjost aparata. Druga je mogućnost ta, da se odraz svijetla u objektivu izvrši na taj način, da skup svjetlosnih zraka, koji k slici uopće ne spada, padne konačno na svojem bludnom putovanju na emulziju fotografskog materijala. Onda ne nastaje naravno nikakovo velo, nego svjetlosna mrlja ili svjetlosna pruga.

Protiv ovih svjetlosnih odraza nije nikakav aparat niti objektiv potpuno zaštićen. Svi su ali moderni aparati i objektivi gradjeni tako, da se štetni refleksi mogu pojavljivati veoma ograničeno. No u osobito nepovoljnim okolnostima može svakome od nas ovaj veoma razorni svjetlosni refleks pokvariti sliku.

Uklonjenje i najbolje moguće izlučenje ovih svjetlosnih refleksa omogućeno je bez većih poteškoća upotrebom sunčanog zaslona. Veoma je rašireno potpuno pogrešno mišljenje, da je upotreba tog zaslona potrebna samo onda, ako je opasan svjetlosni izvor, (n. pr. sunce), izravno u slikovnom polju objektiva. To je naravno pogrešno, jer nam upravo ovdje zaslon protiv sunca uopće ne pomaže, pošto zadržava samo svijetlo sa strane, dakle svijetlo pejsaža, koji leži izvan slikovnog polja odn. vidnoga kuta objektiva i to je daleko češći slučaj. U tim vrlo rijetkim slučajevima, kada imade izvor svjetla biti takodjer na slici (zalaz sunca itd.), možemo svjetlosne reflekse spriječiti samo na taj način, da plohe objektivâ, na kojima ovi refleksi nastaju, što moguće smanjimo. To ćemo učiniti na taj način, da iris-zaslon objektiva zatvorimo tako daleko, koliko to dozvoljava ekspozicija. Za snimke protiv svijetla zapamtit ćemo si dakle:

1. refleksi mogu biti stvarani jakim svjetlosnim izvorima, koji mogu ležati isto tako u slikovnom polju kao i izvan njega;
2. za uklonjenje »vanjskih refleksa« služi zaslon protiv sunca. Ima li ovaj ispunjavati svoju svrhu, mora biti prilagodjen relativnoj žarišnoj daljini upotrebljenog objektiva. Kod širokokutnih objektiva mora biti kratak i širok, kod teleobjektiva dugačak i uzak, i
3. da spriječimo »unutrašnje reflekse« moramo raditi sa što manjim zaslonom.

Dr. I. Š.

ČUPANJE VUNE

Herbert Franke, Dresden, ROLLEI-FLEX-AUTOMAT 6×6. Zaslon 5,6, 1/25"

Svega po malo

PRAŠINA je najljući neprijatelj negativa. Ma da su dijelovi prašine više puta toliko sitni, da ih okom ni ne vidimo, to ćemo ih kasnije na povećanoj slici na našu žalost ili srdžbu morati primjetiti. Ako je unutrašnjost fotografskog aparata zaprašena, što se često dogadja ako hodamo po prašnoj cesti (vjetar) dulje vremena s aparatom u ruci, umjesto da ga izvadimo iz torbe samo za vrijeme snimanja, ili ako na takvom mjestu ulažemo u nj novi film, to će nam se sigurno desiti, da će na film sjesti u kameri se nalazeći djelići prašine. U tom slučaju spriječit će čestica prašine svojim tijelom djelovanje ekspozicijske zrake, pa taj dio bromova srebra u razvijaču ne će pocrniti. Ako promatramo lupom taj dio negativa primjetit ćemo prozirne točkice odn. crtice, a kod povećavanja imat ćemo na papiru velike točke i crte, čija veličina raste sa linearnim povećanjem.

Prašinu nalazimo i u razvijaču, naročito onda, ako smo ga već jednom upotrijebili. U takvom razvijaču nalaze se i dijelovi emulzije, koji su otpali (naročito sa rubova) kod razvijanja prijašnjeg filma ili ploče. Stoga treba razvijač, želimo li ga nakon upotrebe spremiti, u bocu filtrirati. To isto trebamo učiniti i sa svim ostalim kupkama.

Prašina, koja sjedne na negativ prigodom kopiranja ili povećavanja, ispoljit će se na papiru u vidu bijelih točaka i crtica. Na žalost ne dadu se uvijek sa negativa netom prije povećavanja sve čestice prašine otstraniti, jer ih naprosto ne primjećujemo. One mogu da sjednu na negativ istom u aparatu za povećavanje ako nije čist ili kondenzor, koji je u dodiru sa negativom, ili oba dva stakla, izmedju kojih se metne negativ, ili opalno staklo, ili maska itd. Ako imademo nerazrezane filmove (naročito 24×36 mm) donašamo prašinu u aparat za povećavanje lakše nego sa pojedinačnim negativima. Napalimo li žarulju u aparatu za povećavanje i bacimo li pogled u zarez, u koji smještavamo negativ prigodom povećavanja, vidjeti ćemo uzvitlanu prašinu! Prašinu otstranit ćemo sa negativa, stakala, kondenzora itd. krpicom, koju smo nakvasili alkoholom da je vlažna. S njom obrišemo površine te time otstranjujemo čestice prašine. Čišćenje suhom krpicom elektrizira i celuloid i staklo, pa će biti time prašina još više privučena.

Negative spremajmo u za to odredjene vrečice ili limene kutijice, a ne ostavljajmo ih dulje nego je potrebno otvorene. Time ćemo si uštediti vrijeme na retuširanju a povećavanje bit će nam veselje.

*

SUNČANA RASVJETA sastavljena je iz triju temeljnih boja, koje sudjeluju sa jednakim postotkom i to: modra, zelena i crvena boja sa 33⅓%. Ako se ovaj odnos boja medjusobno promijeni rezultat ne će biti više bijelo svijetlo, već obojeno. Na pr. svijetlo modroga neba (kao refleks istog) ima slijedeći sastav temeljnih boja: modra 48%, zelena 32%, crvena 20%. Svijetlo dakle nije više bijelo, već modrikasto. Primjer: sjene sniježnih motiva. Pravilo: upotreba žutog filtra. Film u prirodnim bojama će nam to nazorno prikazati. Kod umjetne rasvjete mijenja se taj odnos u protivnom pravcu, već prema jačini žarulje: modra 10—20%, zelena 25—35%, crvena 50—70%. Stoga se nameće upotreba modroga filtra, da se ovaj višak crvene boje umanji, a manjak modre i donekle zelene nadoknadi. Nitra-žarulja B 500 imade otprilike slijedeći sastav temeljnih boja: modra 20%, zelena 30%, crvena 50%. Najispravniju rasvjetu daju žarulje sa danjim svijetlom (svijetlo-modro staklo) i to: modra 31—32%, zelena 34—35%, crvena 33—35%. Kod ove rasvjete dobije se na pr. na color-filmu za danju rasvjetu ispravne boje, dok se mora kod žarulje B 500 upotrebit color-film za umjetnu rasvjetu.

*

RAČUNSKI IZGLEDA svejedno da li eksponiramo kod zaslonke 4,5 sa 1/100" ili kod f/36 sa 1 sekundom. Medjutim pokazuje se u praksi, da će biti negativ osvijetljen kroz zaslonku f/4,5, harmoničan sa puno detalja u sjenama, dok će imati negativ, osvijetljen kroz zaslonku f/36, sjene podeksponirane te prema tome izgled tvrdoga negativa. Ova pojava dade se protumačiti time, da dobivaju kod malene zaslonke oni dijelovi emulzije, na kojima se reproduciraju sjene snimljenog objekta, tako malo svijetla, da emulzija na nj ne reagira više. Stoga čitamo već decenijama u udžbenicima fotografije, da treba kod portretiranja raditi sa što većim otvorom objektiva, kako ne bi bile crte lica pretvrde. — Kako fotografska emulzija reagira na otvor objektiva, može se najlakše ustanoviti, ako se načini noću kod ulične rasvjete pomoću stativa pokus sa punim i sa najmanjim otvorom uz preračunavanje ispravne ekspozicije.

*

ORTOHROMATSKE PLOČE I FILMOVE treba razvijati kod tamnocrvene rasvjete (rubin žarulja), panhromatske kod tamnozelene, ako ne u potpunoj tami, bromosrebrni papir (za povećavanje) kod svijetlocrvene ili još bolje kod indirektne svijetlo žuto-zelene, dok ćemo klorosrebrni papir (za kopiranje) razvijati kod žutog svijetla.

ZASLONI NA OBJEKTIVIMA označeni su na taj način, da trebamo kod prijelaza od niže brojke (veći otvor) na višu brojku (manji otvor) ekspoziciju podvostručiti. Vrsti oznaka su dvije i to:

medjunarodna: 2 —2,8—4 —5,6—8—11 —16—22—32
i njemačke: 2,2—3,2—4,5—6,3—9—12,5—18—25—36

U pravilu vrijedi, a i na različitim svjetlomjerima označene su i jedna i druga vrst oznaka zaslona kao istovjetne. Tko ali snima na filmu u prirodnim bojama, znade da treba i te kako računati i sa pola razmaka zaslona, jer color-film nema takove ekspozicijske tolerancije kao crnobijeli film. Tu treba zbilja točno osvijetliti a to je moguće samo pomoću pouzdanog svjetlomjera i posve točnog namještenja otvora objektiva. Stoga upotpunjujemo simbolički medjunarodni sistem oznaka zaslona sa njemačkim i obratno, te nam ova kombinacija dade slijedeće oznake otvora: 2—2,2—2,8—3,2—4—4,5—5,6—6,3—8—9—11—12,5—16—18—22—25—32—36. Sada od jedne do druge brojke nemamo više 2-struku, već samo 1,5-struku ekspoziciju.

Literatura

(Uprava lista rado javlja pretplatnicima dobavno vrelo)

FARBENPHOTO IM SOMMER UND HERBST (Fotografija u bojama, ljeti i u jeseni). Naklada Rud. Hans Hammer, Wien 56. Cijena njem. marka 1.50. — Mali je to svezak ali izvrstan. Slike u bojama na Agfacolor filmu divne su a članci neobično instruktivni. Obradjeno je pitanje slikanja cvijeća, mora i jezera, gore i ravnice i mnogo drugog. Kratak ali ipak iscrpljivi naputak fotografiranja u bojama za one koji ne žele mnogo čitati ali ipak sve iz tog područja znati.

Društvene vijesti

ZVEZA SLOVENSKIH FOTOAMATERSKIH DRUŠTEV prosi priključene organizacije, naj ji do konca oktobra sporočijo program svojega dela, tečajev, predavanj, razstav in drugih prireditev v novi zimski sezoni. Pod pogoji, ki so članicam znani iz prejšnjih okrožnic, je ZSFAD pripravljena posredovati svojim organizacijam za predavalne večere o aktualnih vprašanjih fotografije in za krajše začetniške tečaje. Prijave isto tako do konca oktobra.

FOTOKLUB LJUBLJANA namerava tudi v novi zimski sezoni otvoriti pod strokovnim vodstvom tečaj za začetnike, ki bo teoretično in praktično obravnaval najvažnejše fotografske postopke. S tečajem so združeni fotografski izleti. Prijave vsak torek in petek zvečer v lokalu Fotokluba, Levstikova ulica, za »Mladiko«, kjer se dobe tudi podrobnejše informacije.

PODUREDNIŠTVO ZA SLOVENSKI DEL »FOTOREVIJE« opozarja vse sodelavce, da sprejema vse prispevke, slike in članke, ki naj bi bili objavljeni po možnosti že v naslednji številki, najpozneje do konca prejšnjega meseca. Slike naj bodo izdelane v velikosti cca 13×13 do 13×18 cm na sijajen papir v črno-belem tonu, članki pa napisani, po možnosti s strojem, vedno samo na eno stran. Skice in podobno je treba izdelati v primerni velikosti s tušem na gladek, bel papir. Vsi objavljeni prispevki se primerno honorirajo.

VIII. MEDJUNARODNA IZLOŽBA umjetničke fotografije u Zagrebu, koju priredjuje Fotoklub Zagreb, otvara se dne 5. oktobra u Umjetničkom paviljonu na Tomislavovom trgu te će trajati do uključivo 28 oktobra. — O toj jedinoj ovogodišnjoj medjunarodnoj izložbi u Evropi donijeti ćemo iscrpan izvještaj u narednom broju naše Foto Revije.

Iz uredništva

CORRIGENDUM. U prošlom broju naše F. R. potkrale su nam se dvije grješke. Prva nalazi se čak na naslovnoj strani sa oznakom ekspozicije od 1/1000". Molimo, da se ispravi na 1/100". — Druga, omašnija grješka, potkrala nam se kod čistopisa na str. 157 u četvrtom savjetu drugoga dijela (ispod zvijezdice) članka »Svega po malo«. Druga rečenica treba da glasi: »Da se fiksirni natron posve neutralizira, preporuča se sliku iz fiksirne kupke uroniti 10—15 sekunda u 5% otopinu s o d e k r i s t., pa istom onda prati.« Mea culpa! Homo sum.

ONAJ GOSPODIN PRETPLATNIK, koji nam je pored drugih snimaka poslao i portret gospodina s lulom, molimo da nam odmah javi svoju adresu.

Foto-Burza

(Samo pretplatnicima dajemo odgovor! Marku priložiti!)

NAŠI PRETPLATNICI TRAŽE KUPCE ZA:
Super Nettel, Tessar 2.8, taška i elektr. mjerilo Sixtus (Din 2900) — Robot, najnoviji sa taškom, nerabljen, hitna prodaja.

NAŠI PRETPLATNICI ŽELE KUPITI:
Aparat za povečavanje (negativa do 6×9) — Foto Revije kompletno iz godina 1934, 1935, 1936, 1937, 1938. — Objektiv Zeiss, Meyer ili Voigtländer 25—30 cm žarište i 1:3.5 ili 1:4.5.

EMIL PINKAU & Co.
A. G. Leipzig C 1
TVORNICA GRAFIČKIH PROIZVODA I FOTOGRAFSKIH PAPIRA
Utemeljena g. 1873
Najveće poduzeće za proizvodnju karata dopisnica
(Ansichtskarten), prave fotografije ili štampane na razni način
ZATRAŽITE UZORKE I CIJENE!

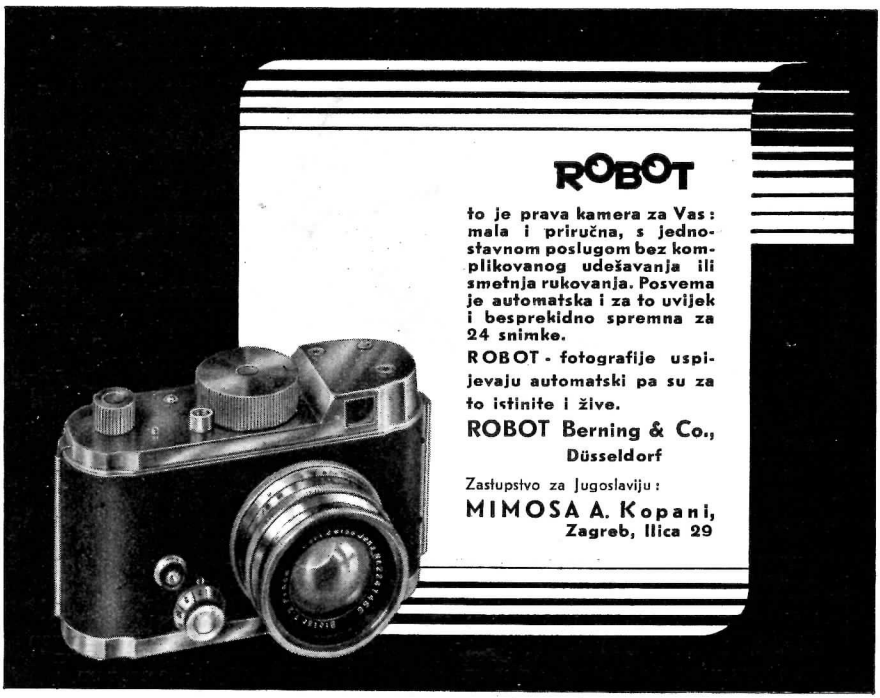

Kod dopisivanja sa oglašivačima spomenite Foto Reviju

Slike, koje *uspijevaju* !

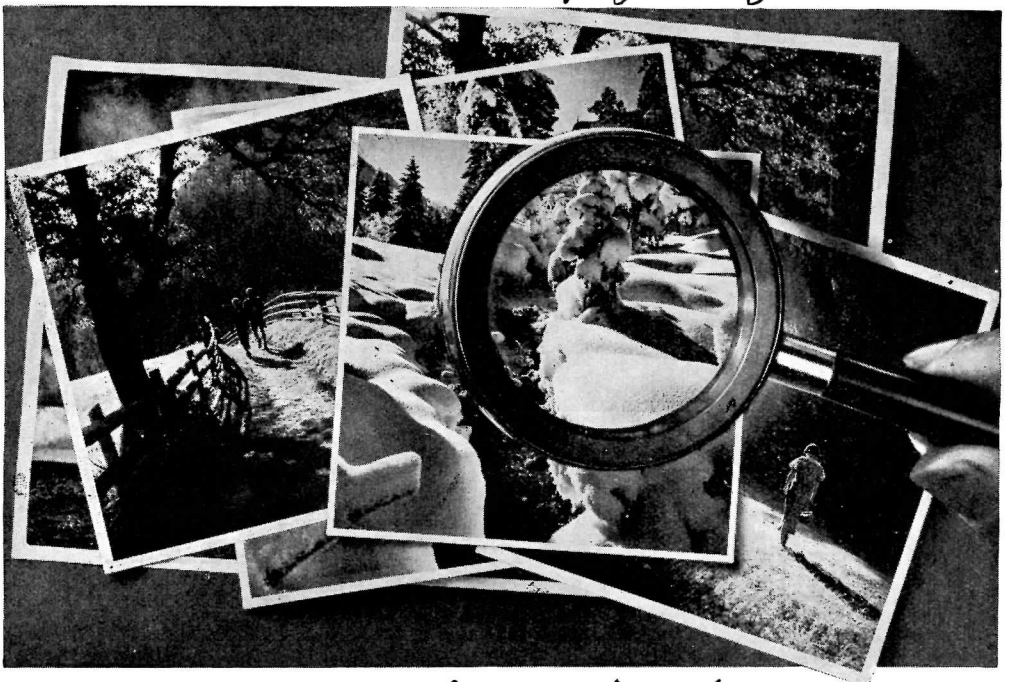

Pretpostavka *uspjeha* je *idealan* objektiv.

Danas je običajno da se od fotografa, bez obzira bio on amater ili profesionalni fotograf zahtijeva kompocija neobičnih motiva za sliku. Tko je u svom talentu zvan da takove teške zadaće riješava, znade da odlučujuće mnogo ovisi o objektivu.

Želje za umjetničkim slikama dovodi mnoge od najboljih poznavaoca do ZEISS-objektiva. Svaki ZEISS-ov objektiv proračunan je točno za onu svrhu, kojoj treba da posluži i izradjen apsolutnom točnošću.

ORLOVSKO OKO **ZEISS** VAŠEG APARATA

TESSAR
SONNAR

Objektiv

BIOTAR
TRIOTAR

CARL ZEISS JENA

Generalno zastupstvo: M. PAVLOVIĆ, Beograd, Pošt. fah 411

FOTOGRAFIRAJ I FILMUJ

sa

Schneider

optikom!

Xenar Xenon Angulon
Radionar Tele-Xenar

SCHNEIDER OPTIK KREUZNACH

Zastupnik:
GRIESBACH i KNAUS
Zagreb, Jurišićeva ul. 1

Jos. SCHNEIDER & Co.,
OPTISCHE WERKE
KREUZNACH/RHLD.

NA SVIJETU NAJSTARIJA TVORNICA

FOTOMATERIJALA

Schleussner

Dr C. Schleussner, Frankfurt n/M.

NUDI VAM SVOJE

PRVORAZREDNE

PROIZVODE

Ploče, Filmove, Papire, Kemikalije

Generalno zastupstvo za Jugoslaviju:

GRIESBACH i KNAUS • ZAGREB

Zatražite cjenik **Jurišićeva 1**

MAG-PRO I.

Novi projektor za mali format i jakim djelovanjem za crno-bijele ili slike u bojama

„Slike u vrpci nepotrebne uslijed automatske izmjene"

Napadna novost – čuva dijapozitive — praktično prikazivanje.

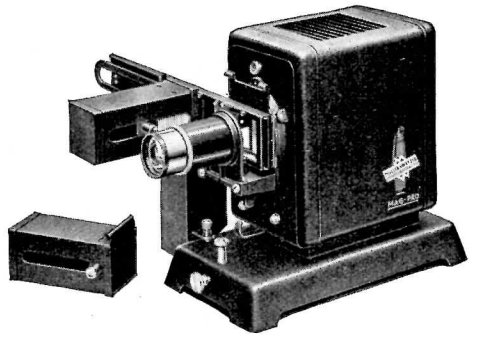

Aparati za povećavanje negativa do 24/30 cm u svaku svrhu i prvoklasnoj izvedbi

MÜLLER & WETZIG

DRESDEN A 16, Nicolaistr. 15

Spezialfabrik für Projektions u. Vergrösserungs Geräte

Zastupstvo i skladište za Jugoslaviju:

Tvrtka JOSIP VOLEK, Zagreb, Šulekova ulica broj 23

Mimosa

3 iskusna pomagača

Mimosa-papiri za portret ujedinjuju jačinu utiska slike sa lakom izradom i apsolutnom jednoličnosti

LUXUS-BROMOSA
ORTHOTYP
VELOTYP

stiču sve više prijatelja, koji kod jednostavne izradbe traže neki osobiti utisak slike.

Za portrete postoje sve vrste i grupe papira s raznim površinama, o čemu Vam dajemo rado pobliža obavještenja.

Zastupstvo za Jugoslaviju:

MIMOSA A. KOPANI, Zagreb, Ilica 29

Princip
nesložive
konstrukcije

Princip nesložive
konstrukcije
predstavlja preciznost,
sigurnost i najveću
spremnost.
Zato je i
Rollei-Princip
simbol uspjeha!

Rolleiflex · Das starre Prinzip · Rolleicord

FRANKE & HEIDECKE · BRAUNSCHWEIG

Meyer

OPTIKA
svake vrste

za FOTOGRAFIJU
KINEMATOGRAFIJU
PROJEKCIJU
REPORODUKCIJU

Preko 40 godina
prvorazredna
svjetski poznata!

Optička i finomehanička tvornica
HUGO MEYER & CO · GÖRLITZ

Rajah-
Aparati za povećavanje
Kvalitetni proizvod
ED. LIESEGANG · DÜSSELDORF

Kod dopisivanja sa oglašivačima spomenite Foto Reviju

JESENSKE SNIMKE

biti će Vam odlične na

Foma Gradual filmu 28°

koji podnosi velike kontraste i izjednačuje ih, a

Foma Panchro film 17/10°

osjetljiv je na sve boje kojima obiluju jesenski motivi.

Povećanja na novom

Bromotyp papiru

pružiti će Vam slike iznad prosjeka

Zastupstvo dobrog fotomaterijala:

FOTO FIZI

ZAGREB, Preradovićeva 2

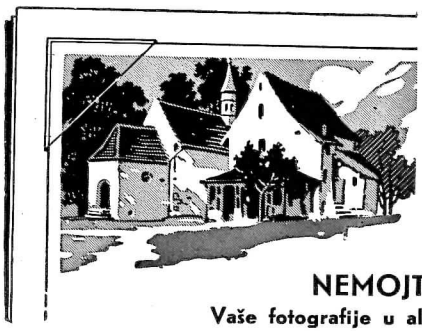

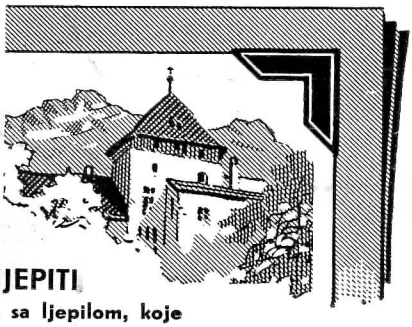

NEMOJTE LIJEPITI

Vaše fotografije u albume sa ljepilom, koje iskrivljuje slike, kada za mali novac možete dobiti gumirane ugliće:

TRANSPAROL i FAVORIT

TRANSPAROL je prozirni uglić od celofana koji neprimjetno pričvršćuje sliku u album. Slika se dade lako vaditi, a po želji može se permanentno pričvrstiti ako se jezičac uglića preklopi i na taj način gumirani uglić prilijepi na album i sliku.

1 omot sa 120 uglića stoji samo D 6.-

FAVORIT je ugaoni džepić u smeđoj boji sličnoj kartonu albuma i služi za pričvršćivanje fotografija na isti način kao Transparol tamo, gdje se slici želi dati okviru sličan ukras.

1 omot sa 120 uglića stoji samo D 6.-

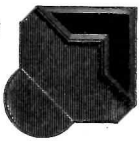

TRANSPAROL i FAVORIT UGLOVI DOBIVAJU SE U SVIM FOTOTRGOVINAMA i KNJIŽARAMA ili kod

Zastupstva: GRIESBACH i KNAUS, ZAGREB, Jurišićeva ulica 1

Kod dopisivanja sa oglašivačima spomenite Foto Reviju

FOTOGRAFSKE PAPIRE

kupujte samo na vrelu kod foto- i kinoveletrgovine

GRIESBACH I KNAUS • Zagreb, Jurišićeva 1

Peil-papiri

proizvod specijalne tvornice fotografskog papira L. LANGEBARTELS G. m. b. H. Berlin.

Dunka klornosrebrni papir za amaterske izradbe u 7 gradacija.

Pintura-Braun specijalni portretni klornosrebrni papir. Prekrasne površine naročito tzv. Brokat bogat lijepim tonovima u glicinskom razvijaču.

Brollaba bromosrebrni papir velike osjetljivosti za povećavanje.

TRAŽITE SPECIJALNE CJENIKE ZA FOTOGRAFSKE PAPIRE!

Glavni urednik: Ing. Aurel Gorjan, Dalmatinska ulica 6
Odgovorni urednik: Ljubo Vidmajer, Primorska ul. br. 17/III
Tisak Jugoslavenske štampe, Zagreb, Masarykova ulica 28